

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
SLAVONIC UNIVERSITY (CHISINAU, MOLDOVA)
SCHOLAR MODERN EDUCATION CENTER (REPUBLIC OF POLAND)
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

**«СУЧАСНЕ ДОШКІЛЛЯ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ»**

*Збірник матеріалів
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

Черкаси 2022

УДК 373.2.014.25-044.247(477:4)(063)

Рекомендовано Вченою радою
Навчально-наукового інституту педагогічної освіти,
соціальної роботи і мистецтва
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 2 від 03.11.2022 р.)

Рецензенти:

Шпак В.П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Юрченко О. В., кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Сучасне дошкілля у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (5 жовтня 2022 р.) / упорядники: І. О. Ніколаєску, К. М. Гнезділова, Ю. О. Соловей, А. С. Омеляненко. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2022. 124 с.

Збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю містить результати досліджень науково-педагогічних працівників, студентів з актуальних проблем сучасного дошкілля у контексті інтеграційних процесів до європейського освітнього простору. До збірника увійшли нові розвідки, присвячені загальним питанням дошкільної освіти в сучасних соціокультурних умовах, створенню розвивального середовища в умовах воєнного стану, професійно-педагогічної компетентності педагогічних працівників у галузі дошкільної та початкової освіти, упровадження інноваційних технологій у сучасній освітній практиці ЗДО та початкової школи, а також презентується практичний досвід щодо використання сучасних технологій та науково-методичного супроводу розвитку дитини в контексті багатовимірності освітнього простору.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Завдання формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку сьогодні набуває особливої актуальності у зв'язку зі стійкою тенденцією до збільшення кількості дітей, які досить пізно починають оволодівати активним мовленням (Соловей О.А., 2010 [1]). В Україні спостерігається значне зростання кількості дітей із тяжкими порушеннями мовлення (Боряк О.В., 2012 [2]). Дослідження мовленнєвого розвитку випускників закладів дошкільної освіти, проведені під керівництвом канд. пед наук О.М. Коваленко, свідчать про недостатній рівень розвитку фонематичного слуху (13%), вади звуковимови (50%), наявність помилок у словотворенні та словозміні (75%), труднощі під час переказу художніх творів і складання власних описових і сюжетних розповідей (80%).

Основними причинами такого стану є, на нашу думку, обмежене спілкування з батьками, яке часто замінюється безконтрольним використанням гаджетів; ігнорування батьками мовленнєвих проблем своїх дітей; відсутність традицій сімейного читання.

Недостатній рівень мовленнєвого розвитку в дошкільному віці спочатку стає суттєвою перешкодою забезпечення готовності дитини до школи, а потім гальмом успішної адаптації до навчання в загальноосвітніх навчальних закладах. Тому пошук шляхів стимулювання мовленнєвого розвитку в закладах дошкільної освіти на етапі підготовки дітей до шкільного навчання набуває особливого значення.

В основі оволодіння мовленням лежить здатність дитини до наслідування. Оскільки значна частина батьків не є носіями зразкового мовлення, то в умовах закладу дошкільної освіти взірцями стають педагоги, а джерелом мовленнєвого розвитку - художня література. Літературний твір пропонує готові мовні форми, якими може оперувати дитина. Систематичне слухання художніх творів сприяє

збагаченню мовлення дітей новими словами, образними виразами, емоційною, поетичною лексикою. Через художнє слово дитина на практичному рівні засвоює граматичні норми рідної мови в єдності з її лексикою.

Формування лексичної компетентності дошкільників є одним із провідних завдань мовленнєвої підготовки, тому словниковій роботі приділяється увага на всіх заняттях у закладах дошкільної освіти. Особливе значення їй відводиться під час знайомства з художньою літературою.

Сьогодні поряд із традиційними прийомами словникової роботи (показ реального предмета або його зображення на картинці; тлумачення лексичного значення; пояснення етимології; добір синонімів або антонімів; уведення слова в речення, контекст; багаторазове повторення слова упродовж заняття тощо) все частіше використовуються сучасні технології, зокрема інформаційно-комунікаційні, які надають додаткові можливості щодо пояснення як прямого так і переносного значення слів. Необхідність упровадження таких технологій в освітній процес відзначалася міжнародними експертами у «Всесвітній доповіді з комунікації та інформації» (1999 р.), підготовленій ЮНЕСКО [3].

Сучасні науковці наголошують на значних дидактичних можливостях застосування ІТ-технологій у закладах дошкільної освіти, зокрема з метою розвитку інтелекту. Однак у цілому процес інформатизації відбувається досить повільно, його стримує недостатня матеріальна база, відсутність сертифікованих мультимедійних матеріалів, апробованої методики використання комп'ютера на заняттях з дошкільниками.

Спостереження за навчальним процесом показало, що переважна більшість педагогів використовують на заняттях з розвитку мовлення поєднання традиційних і комп'ютерних засобів навчання, серед яких особливе місце посідає мультимедійна презентація, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, слайд-шоу, звуковий супровід, відеофрагменти, анімацію, трьохвимірну графіку.

Доведено, що застосування мультимедійної презентації є найбільш ефективним на етапі підготовчої роботи до сприйняття художнього твору.

Завдяки перегляду аудіо- та відео- матеріалів відбувається активізація в свідомості дітей образів, картин природи, які потім зустрічатимуться у творі.

Використання ІТ-технологій є доречним і на етапі залучення старших дошкільників до переказу художніх творів. За допомогою комп'ютерної гри діти відновлюють послідовність епізодів казки, а потім відтворюють її зміст.

Отже, використання сучасних технологій є дієвим засобом мовленнєвого розвитку дітей. Уміле й доречне поєднання традиційних методів і прийомів із сучасними технологіями навчання допомагає створити сприятливі умови для формування мовленнєвої компетенції дошкільників. Однак, слід пам'ятати, що основним засобом розвитку мовлення дитини в ЗДО залишається мовлення вихователя, а комп'ютер – це лише інструмент, який вдало доповнює діяльність педагога.

Список використаних джерел

1. Соловей О.А. Психолінгвістичне дослідження мовлення дітей дошкільного віку . URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/723>
2. Боряк, О. В. Корекція просодичної сторони мовлення дітей старшого дошкільного віку з дизартрією засобами логопедичної ритміки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.03 "Корекційна педагогіка"; НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2012. 20 с. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/1017>
3. ЮНЕСКО. Всесвітня доповідь з комунікації та інформації. 1999 р. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000119077>.

С. В. Кожемяк
Черкаси, Україна

РОЛЬ ГРИ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Гра – це діяльність людини, притаманна в основному дошкільникам, завдяки якій вона пізнає оточуючий світ. Дитяча гра - важливе поле для розвитку інтелектуальних, психологічних здібностей, особистісних рис.